

Jan de Baen, Portretten van Cornelis en Johan de Witt, circa 1669, details. Dordrechts Museum, aankoop 1895

Uit het Bestuur

‘Besturen is vooruitzien’ – dat is een oude volkswijsheid die ook zeker getuigt van levenswijsheid. Want ja, hoe doe je dat, hoe geef je dat vooruitzien handen en voeten? Daar begint al het gesprek en soms ook het ongemak en de discussie. De toekomst laat zich soms lastig voorspellen en je kunt vaak pas achteraf vaststellen of je het goed hebt gezien en of je goed hebt gehandeld als bestuur.

De Nederlandse Corporate Governance code zegt het volgende over goed bestuur: “Het bestuur is verantwoordelijk voor de continuïteit van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming en voor de duurzame lange termijn waardecreatie van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming. Het bestuur houdt rekening met de effecten van het handelen van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming op mens en milieu

en weegt daartoe de in aanmerking komende belangen van de stakeholders.”

De definitie van goed bestuur uit de *Corporate Governance Code* (2022) sluit aan bij de definitie die de Brundtland commissie (VN) in 1987 heeft opgesteld over duurzame ontwikkeling: “Duurzame ontwikkeling is een ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie, zonder de behoeften van toekomstige generaties, zowel hier als in andere delen van de wereld, in gevaar te brengen.”

Nu is de Vereniging Dordrechts Museum (VDM) geen vennootschap, maar een vereniging. De uitgangspunten van goed bestuur, zoals hierboven omschreven, zijn niettemin goed toepasbaar op het besturen van een vereniging als VDM. Dat betekent dat we als bestuur een verantwoordelijkheid hebben om te sturen op het rea-

- 1 **Uit het bestuur**
- 2 **VDM berichten**
- 3 **Afscheid van Liberté**
- 4 **Uit het depot**
- 5 **Sam Hersbach in het Singer**
Van de ene parel naar de andere
- 6 **Activiteiten VDM en DM**
Schefferweetjes gebundeld

V.l.n.r. Reinder Eggens, Ellen Nederlof, Nelleke Smits, Marjolijn van den Adel, Ad Wildeman en Jan Ouwenbroek.

liseren van de doelstellingen van de Vereniging, zoals vastgelegd in de statuten en verder vormgegeven in de beleidsstukken, maar dat we ook een verantwoordelijkheid hebben om de Vereniging door te geven aan volgende generaties. We moeten dus ook naar de lange termijn kijken. Dat is wat we voorstaan als bestuur: voorzien in de belangen van de huidige leden zonder de belangen van de toekomstige leden/stakeholders te schaden.

De penningmeester wordt hierin gesteund door de leden van de financiële commissie, Kees Ripzaad en Carel Polak, die al lange tijd hun denkkracht vrijwillig beschikbaar stellen aan de Vereniging. Zo voeren we gezamenlijk het overleg over de belegging van het vermogen. Hierin laten we ons leiden door de definitie zoals hierboven vormgegeven. Het verenigingsvermogen wordt duurzaam belegd vanuit een laag risicoprofiel, gericht op waardecreatie op de lange termijn. Een aantal keer per jaar hebben we gesprekken met de accountmanager van ING om alle opties te evalueren en komen we tot een gezamenlijk advies aan het bestuur.

*Marleen Bartelts-Schilt,
penningmeester*

De nieuwe activiteitencommissie

De nieuwe activiteitencommissie is sinds vorig jaar actief en recent uitgebreid met twee enthousiaste leden, te weten Reinder Eggens en Ellen Nederlof. De samenwerking verloopt bijzonder plezierig en de commissie stelt zich hier graag aan u voor. De commissie organiseert bezoeken aan musea en tijdelijke exposities, een aantal keren per jaar een film bij De Witt, bijzondere boekpresentaties en natuurlijk de kunstreizen in het kader van tentoonstellingen in het Dordrechts Museum. Suggesties of aanbevelingen van leden zijn daarbij altijd welkom. Het is de bedoeling u als VDM-leden optimaal te laten meegenieten van alles wat er gaande is op kunst- en aanpalend gebied.

Reinder Eggens is een gepassioneerd verzamelaar en pleitbezorger voor de internationale klasse van de collectie van Dordrechts Museum en heeft contacten met internationale kunstbeurzen, zoals Tefaf Maastricht, Brafa Brussel en Pan Amsterdam. Reinder was vele jaren werkzaam in het Montessori onderwijs en vervulde ook verschillende bestuursfuncties in het onderwijs. Nu is hij actief in de activiteitencommissie met als speerpunt het organiseren van interessante kunstreizen in samenwerking met het Dordrechts Museum.

Ellen Nederlof bracht de laatste kwart, eeuw van haar werkzame leven door in de afvalbranche. Heel leuk en interessant,

maar toen haar pensioen naderde, werd het tijd voor meer cultuur. Zij is geen geboren Dordtenaar, maar woont er al ruim dertig jaar en heeft haar hart verpand aan de oudste stad van Holland. Eerder was zij actief in de werkgroep PR, communicatie en ledenwerving, nu alweer een poosje lid van de Activiteitencommissie. Dat bevalt prima en het is leuk om betrokken te zijn bij alles wat speelt in "onze" musea.

Nelleke Smits vertelt: "Kunst is mijn passie, verbinden een uitdaging. Ik ben trots op onze vereniging VDM en wil promoten dat leden zich er welkom/thuis voelen. In mijn 'werkzame' leven was ik directeur van Iwerving & selectiebureau en na de verkoop van mijn bedrijf heb ik mij vol enthousiasme gestort op een bestuursfunctie binnen VDM. Sinds vorig jaar heb ik Activiteiten in 'portefeuille' en het is echt een uitdaging om bijzondere evenementen te organiseren. De reis naar Parijs die ik samen met Reinder organiseer, zal daar hopelijk weer een goed voorbeeld van zijn."

Aankondiging ALV 2025

De algemene ledenvergadering zal dit jaar plaatsvinden op woensdag 7 mei om 19.30 uur in de Schoumanzaal van het Dordrechts Museum. Ook dit jaar kunt u zich opgeven om van te voren deel te nemen aan het traditionele aspergediner. U kunt zich voor de ALV en het diner binnenkort via de website opgeven. De stukken voor de ALV vindt u daar ook, helemaal onderaan.

Marjolijn van den Adel is een geboren Dordtse en zeer betrokken bij het wel en wee van de kunst- en cultuursector in de gemeente. Haar werkende leven speelde zich veelal af rond de beeldende kunstpromotie onder andere als bestuurslid van *Pictura*, medewerkster van *Waterman* 17de-eeuwse kunst Amsterdam, hoofd galerieën *Pulchri Studio* Den Haag en artistiek leider *Kunstschouw Zeeland*. "Ik ben blij om nu als deel van de Activiteitencommissie te kunnen bijdragen aan het organiseren van kunstuitjes. Zo draag ik graag mijn steentje bij aan de kunstbeleving van vele kunstliefhebbers."

Ad Wildeman: "Behalve in mijn studietijd heb ik mijn hele leven in Dordrecht gewoond. Nu ik bijna helemaal gestopt ben als huisarts heb ik meer tijd voor andere activiteiten. Kunst en dan vooral de schilderkunst heeft altijd al mijn grote belangstelling gehad. Het plan om na mijn volledige pensionering kunstgeschiedenis te gaan studeren is nog niet van de baan. Meedoen met het organiseren van activiteiten voor de Vereniging Dordrechts Museum en op deze manier ook zelf met kunst bezig zijn is voor mij een welkome bezigheid in deze fase van mijn leven."

Jan Ouwenbroek is woonachtig in Zwijndrecht, de stad met het mooiste uitzicht op Dordrecht. Voor zijn pensioen is hij werkzaam geweest in en voor het onderwijs. Gestart als onderwijzer en gestopt als ondernemer met een eigen bedrijf op het gebied van personeels- salaris- en financiële administratie. "Het Dordrechts Museum is een prachtig en sfeervol museum. Ik vind het fijn om tijd en energie te besteden aan de Vereniging Dordrechts Museum. Het geeft veel voldoening te participeren in de activiteitencommissie van de vereniging en mee te werken aan de organisatie van een zo'n gevarieerd mogelijk aanbod van activiteiten voor onze leden."

Afscheid van *Liberté*

In de eerste periode na de opening van *Liberté* hing aan het begin van de tentoonstelling een ons allen welbekend zelfportret van Ary Scheffer. Na een aantal weken kwam daar het bovenstaande jeugdwerk van Ary voor in de plaats, een bruikleen van het koninklijk paleis van Blois, waar het in de permanente collectie te zien is.

De nog maar 19-jarige leerling van Guérin stuurde zijn versie van *Eurydice stervend in de armen van Orpheus* in voor de Salon van 1814, de eerste die weer gehouden werd na de val van Napoleon en het herstel de monarchie van de Bourbons. Wat opvalt is hoe goed de jonge schilder zijn figuren weergeeft, hoe zorgvuldig hij het gebladerte penseelt en vooral hoe hij probeert het hartverscheurende verdriet van Orpheus weer te geven. Zijn dode geliefde ligt levenloos in zijn armen. Zijn poging haar te redden uit de onderwereld is mislukt. Een rode

weerschijn onder zijn armen symboliseert zijn gebroken hart. Hoe anders is de verstilde, classicistische, haast klinische uitvoering van hetzelfde thema bij zijn

leermeester Guérin aan de andere wand. Wat mij betreft is dit één van de mooiste Scheffers, waar alles wat hij zijn leven lang is blijven nastreven al zichtbaar is: zo nauwkeurig mogelijk niet alleen de werkelijkheid weergeven, maar waar enigszins mogelijk ook de diepste gemoedsbe-

Ary Scheffer,

Eurydice stervend in de armen van Orpheus, 1814,

wegingen daarachter.

Ga, kijk en vergelijk nog maar, nu kan het nog. Binnenkort zult u voor Scheffer naar Blois moeten en voor Guérin naar Orléans.

Marijke van Vliet, VDM Commissie PR

Inmiddels een vaste rubriek in ons kwartaalbericht. Ook dit keer is Jup de Groot samen met Manon van der Mullen op zoek gegaan naar een prachtig stuk in het Depot met een mooi VDM-verhaal.

Op 6 juni 1872 vond in Antwerpen de bijzondere veiling plaats van de collectie van Augustin-François van Geetryn, erelid van de Antwerpse Koninklijke Academie van Schone Kunsten, maar bovenal verzamelaar van een hoogwaardige collectie eigentijdse Belgische en Nederlandse kunst van romantische meesters, onder andere Andreas Schelfhout (1787-1870) en Petrus van Schendel (1806-1870). Ook de Vereniging Dordrechts Museum kon haar slag slaan en wist de hand te leggen op maar liefst twee schilderijen van de Duitse kunstenaar Andreas Achenbach (1815-1910), te weten: *Het Strand van Scheveningen bij opkomende onweersbui* uit 1851 en *Heuvelachtig landschap met bewolkte lucht* uit 1852. Of, zoals destijds werd omschreven in het tijdschrift *'De Vlaamsche School'*: "A. Achenbach, strand van Scheveningen, 11,000 fr., Landschap met hoeve, 8,600 fr., beide toegewezen aan het museum van Dordrecht".

De Vereniging bewees eens te meer een feilloos oog voor kwaliteit te hebben: Achenbach is tegenwoordig weliswaar geen

naam die bij veel mensen direct een belletje zal doen rinkelen, maar dat was in zijn tijd wel anders. Hij werd gezien als een wonderkind, omdat hij naar verluidt al op 12-jarige leeftijd werd toegelaten tot de kunstacademie te Düsseldorf en slechts twee jaar later zijn eerste schilderij verkocht. Uiteindelijk zou hij tot een van de belangrijkste vertegenwoordigers van de zogeheten Düsseldorfse Malerschule uitgroeien.

Andreas Achenbach,
Heuvelachtig landschap met bewolkte lucht, 1852,
DM/872/203

Achenbach raakte in eerste instantie geïnspireerd door Nederlandse 17de-eeuwse zee- en landschapsschilders als Willem van de Velde de Jonge (1633-1707) en Jacob van Ruisdael (1628-1682), wiens werken hij kopieerde. Naar aanleiding van zijn reizen werden het Nederlandse kustgebied en het Scandinavische landschap geliefde onderwerpen, met name dit soort beboste heuvel-landschappen met houten huizen. In werken

van Achenbach speelt de grootse, overweldigende natuur met woeste golven, openbrekende luchten en onmetelijke vergezichten altijd een hoofdrol. De mens is nietig en als kijker blijf je nieuwsgierig naar de wereld die zich mogelijk achter de geschilderde horizon bevindt.

*Manon van der Mullen, Hoofd Collecties & Onderzoek
bij het Dordrechts Museum*

Sam Hersbach in het Singer Museum in Laren

Sam Hersbach, één van de drie genomineerde kunstenaars voor de Schefferprijs 2022, had in 2017 het Dooyewaard Stipendium gewonnen.

Het Dooyewaard Stipendium is een prijs die wordt toegekend aan een veelbelovende jonge kunstenaar van de opleiding Fine Arts van de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht. De prijs faciliteert

een jaar verdieping en verdere ontwikkeling in het kunstenaarschap en bestaat onder andere uit het verstrekken van een maandelijks toelage en het kosteloos ter beschikking stellen van een woon/werkatelier in Blaricum (Dooyewaardstichting, 2025).

In het Singer Museum in Laren laat de tentoonstelling *Rond de hut van Mondrian* aan werken zien van kunstenaars die het

Stipendium hebben gewonnen, waaronder het werk van Sam Hersbach dat hij voor de Scheffer 2022 heeft gemaakt en waarin hij zich richt op de moeder van Ary Scheffer, Cornelia Scheffer-Lamme, zonder daarbij Ary te vergeten!

Het werk van Sam Hersbach dat te zien is in het Singer Museum in Laren is het tweede werk van links op de foto. De tentoonstelling *Rond de hut van Mondrian* vindt plaats ter gelegenheid van het dertigjarig jubileum van het Dooyewaard Stipendium (Singer, 2025).

Marleen Bartelts-Schilt, Penningmeester

Van de ene parel naar de andere

Omdat Liberté steeds mijn aandacht vroeg, kwam ik er pas op het allerlaatste moment aan toe de tentoonstelling over De Nederlandse Etsclub goed te gaan bekijken.

Gelukkig maar dat ik die kans nog heb aangegrepen! De verbindende schakel met Liberté was de vruchtbare samenwerking tussen vriendengroepen.

Zoals Ary Scheffer en zijn Franse vrienden in Parijs vormgaven aan de Franse Romantiek zagen we in de tentoonstelling *Zwart op Wit* de leden van de Etsclub met elkaar discussiëren, elkaar uitdagen en samen een stevig glas drinken om nieuwe mogelijkheden in hun werk verder te ontwikkelen. Nog een overeenkomst was de verbinding met het bredere gebied van de kunsten.

Etha Fles, Dordts stadsgezicht, ets

Bij *Liberté* legde een boekentafel de verbinding met de literatuur. In *Zwart op Wit* hoorden we schrijver Arthur Japin voordragen uit eigen werk in een ondersteunende audioboodschap.

Niet voor niets heb ik als illustratie bij dit stukje een Dordts stadsgezicht van Etha Fles gekozen. Het is leuk om te laten zien dat vrouwen volwaardig mee konden doen in de Etsclub, maar ook is deze ets een mooie schakel naar alweer de volgende parel die ons wacht. Vanaf 15 februari 2025 staat Dordrecht zelf in het middelpunt van de belangstelling in de tentoonstelling *Schilderachtig Dordrecht*. Ik kan niet wachten om de volgende parel aan deze ketting van tentoonstellingen te gaan bekijken!

Marijke van Vliet, Lid PR commissie

medio april

22 maart

Activiteit in het kader van het 250-jarig bestaan van Pictura

april 2025

In het kader van het 250-jarig bestaan van Pictura organiseert de activiteitencommissie in samenwerking met Pictura een activiteit voor onze leden in de maand april. De voorbereidingen zijn gestart. Zodra één en ander vaste vorm krijgt, zullen wij u daarover in een nieuwbrief informeren waarna u zich kunt aanmelden via onze website.

PICTURA/
250 JAAR

Excursie Koninklijk Paleis Amsterdam

22 maart 2025

8.30 uur - retour ca 16.30 uur
Parkeerplaats Sportcomplex Reeweg
€ 49,50 incl. bus, thee/koffie, koek in de bus en lunch
Entree Museumjaarkaart of een kaartje à €12,50
Maximaal 56 deelnemers, op volgorde van inschrijving.
Opgeven vóór 7 maart.

Midden in de hoofdstad staat het Koninklijk Paleis Amsterdam, het officiële ontvangstpaleis van Koning Willem-Alexander. Het paleis is een beperkt aantal dagen geopend voor bezoekers. Het speelt een prominente rol in koninklijke huwelijken en troonswisselingen. Oorspronkelijk werd het gebouwd als stadhuis van Amsterdam. Het is een van de belangrijkste monumenten uit de 17de eeuw. In 1808 werd het als paleis in gebruik genomen door koning Lodewijk Napoleon en na de Franse tijd bleef het zijn paleisfunctie behouden voor de Oranjes.

Architect Jacob van Campen ontwierp het gebouw van grote afmetingen met marmeren galerijen dat de macht en rijkdom van Amsterdam weerspiegelde. Beeldhouwwerken en schilderijen van beroemde kunstenaars imponeren tot op de dag van vandaag.

De lunch gebruiken wij in het bijzondere Grand Café Restaurant 1ste klas in Amsterdam Centraal, in een voormalige wachtkamer uit 1881. Een brasserie in stijl fin de siècle/art-nouveaustijl met muurschilderingen uit de 19de eeuw.

Let op!

Vanwege administratieve redenen dient u zich voor de activiteiten in te schrijven en te betalen via iDeal: www.verenigingdordrechtmuseum.nl/activiteiten
Alléén op deze manier is uw inschrijving geldig.

Schefferweetjes gebundeld !

In de aanloop naar *Liberté* hebben we gedurende ruim drie jaar in elk seizoensbericht aandacht besteed aan de betekenis van Ary Scheffer voor Dordrecht en onze vereniging als kunstenaar, als familieman en als netwerker in kunst en politiek. Vanuit de leden kregen we daar positieve reacties op.

Toch waren er nog steeds die verzuchtten: "Ik weet eigenlijk niets van Ary Scheffer." Voor al deze mensen hebben we goed nieuws: de bestuursvergadering heeft besloten tot een bundeling van deze columns in een boekje dat aan de leden ter beschikking zal worden gesteld. Met het boekje in de hand kunt u wellicht het gesprek aangaan met vrienden en bekenden om hun belangstelling te wekken voor de Vereniging Dordrechts Museum, voor het museum en voor alle mooie activiteiten die in dat kader plaatsvinden. Versterking van ons ledental kunnen we altijd gebruiken!

Marijke van Vliet, VDM Commissie PR

15 mei

Kijken als een kunstenaar - Lezing Monica de Ruiter

Schoumanzaal Dordrechts Museum
donderdag 15 mei 2025
14:30 tot 16:45 uur (met pauze)
€ 14,50 (inclusief drankje)
Maximaal 80 deelnemers

Op 15 mei houdt Monica de Ruiter een lezing over haar boek *Kijk als een kunstenaar*. In dit boek vertelt zij over beroemde Nederlandse schilderijen en hoe zij gemaakt zijn. 'Kijk als een kunstenaar' is een toegankelijk en onderhoudend boek vol interessante feitjes en informatie. Tijdens de lezing bespreekt Monica de Ruiter welke uitdagingen kunstenaars tegenkomen

bij het maken van een werk, welke stappen ze moeten zetten en welke beslissingen ze moeten nemen, hoe zij werken

en waarom precies op die manier en dat de betekenis van een werk nauw samenhangt met de techniek die toegepast is. Monica is beeldend kunstenaar, schrijver en docent. Zij studeerde Frans, literatuurwetenschappen en schilderkunst. Ze is werkzaam als rondleider in het Rijksmuseum en publiceerde onder andere in *NRC Next*, *NRC Handelsblad*, *Trouw*, *Time Out Amsterdam* en *The Optimist*. Zij doceert kunstgeschiedenis aan de Vrije Academie.

16 februari t/m
1 juni

Schilderachtig Dordrecht. Een tijdreis door de stad.

Met een tentoonstelling en een nieuw boek laat het Dordrechts Museum van 16 februari 2025 t/m 1 juni 2025 zien dat Dordrecht tot de meest geschilderde steden van Nederland behoort en nog altijd schilderachtig mooi is. De oudste stad van Holland werd door de eeuwen heen vastgelegd door beroemde meesters als Jan van Goyen, Johan Barthold Jongkind, James Whistler, Charles-François Daubigny, Tina Blau, Willem Witsen en Kees van Dongen.

12 april t/m
21 september

Carel de Nerée. Anders dan de anderen

Van 12 april t/m 21 september 2025 is in het Dordrechts Museum de tentoonstelling *Carel de Nerée. Anders dan de anderen* te zien. Het oeuvre van Carel de Nerée tot Babberich (1880-1909) kenmerkt zich als een van de meest intrigerende uit de Nederlandse kunst rond 1900. Zijn geraffineerde tekeningen, zoals *De zwanen* en *Extaze*: Na het offer, roepen associaties op met het werk van grote Europese fin de siècle-kunstenaars als Audrey Beardsley, Gustav Klimt en Jan Toorop.

26 april t/m
26 oktober

De wereld van Johan de Witt – voorjaar 2025

Van 26 april tot en met 26 oktober 2025 opent het Dordrechts Museum de deuren naar *De wereld van Johan de Witt*. Deze bijzondere tentoonstelling biedt een nieuw perspectief op de raadpensionaris van de Nederlandse Republiek. Niet alleen als staatsman, maar ook als levensgenieter, vader, echtgenoot en vriend.

Met meesterwerken uit prestigieuze Europese collecties, waaronder werken van Rembrandt, Jan Lievens, Aelbert Cuyp en Caspar Netscher, wordt het leven in de 17de eeuw op unieke wijze tot leven gebracht. Een niet te missen samensmelting van kunst en historie.

Activiteiten/evenementen

Dordrechts Museum:

dordrechtmuseum.nl/

huisvangijn.nl/

hofvannederland.nl/

regionaalarchiefdordrecht.nl/

Met dank aan:

www.drukkerij-rad.nl

www.verenigingdordrechtmuseum.nl

Redactie
Janine van Zoest

Opmaak
Theun Okkerse
c/o Pictoright

